

درس ۱

مساحت: ۱۴۰۴۲ کیلومترمربع

همسایه‌ها: اردبیل، زنجان، قزوین، مازندران

مزایای موقعیت جغرافیایی: یکی از سرسبزترین و حاصل خیزترین استان‌ها، داشتن آب و هوای معتدل، موقعیت ارتباطی، فاصله مناسب با مرکز سیاسی

۴

فعالیت ۱

- در جنوب و جنوب غرب استان گیلان کدام استان‌ها واقع شده‌اند؟ زنجان، اردبیل
- استان گیلان با کدام کشور مرز خشکی دارد؟ جمهوری آذربایجان

درس ۲

۱- کوه‌های تالش - ۲- البرز غربی (قله دلفک و بلندترین قله استان: سماموس)

ناحیه کوهستانی:

ناحیه هموار: تالش، رودسر، چابکسر

تالاب انزلی: پدیده طبیعی استان گیلان این تالاب می‌باشد.

۸

www.sakoye10hom.blog.ir

فعالیت ۲

- با توجه به شکل ۱-۵ وجود گسل‌های متعدد در گیلان، انجام چه کارها و برنامه‌هایی ضروری است؟ چرا؟
- ۱- شناسایی نقاط زلزله‌خیز و جلوگیری از ساخت و ساز در مناطق زلزله‌خیز - ۲- مقاوم سازی ساختمان‌ها - ۳- مقاوم سازی داخل ساختمان‌ها - ۴- بالا بردن سطح آگاهی و دانش مردم در مقابله با زلزله - ۵- نصب و راه‌اندازی سیستم‌های مربوط به برق و گاز و آب با توجه به اصول مهندسی زلزله انجام شود.

انواع آب و هوای استان گیلان ۱- آب و هوای معتدل و مرطوب ۲- آب و هوای مرطوب کوهستانی ۳- آب و هوای نیمه خشک

۱۲

فعالیت ۳

- سه روستا یا شهر در استان نام ببرید که هر کدام دارای یکی از انواع آب و هوای استان باشد. ۱- آب و هوای معتدل و مرطوب: لاهیجان، لنگرود و ... ۲- آب و هوای مرطوب کوهستانی: دیلمان ۳- آب و هوای نیمه خشک: منجیل، رودبار، لوشان

منابع آب سطحی: ۱- ساکن (دریای خزر، آبگیرها و ...) ۲- جاری

عمده‌ترین مصارف آبگیرها: ۱- آبیاری زمین‌های کشاورزی ۲- پرورش ماهی ۳- صید و شکار ۴- زیستگاه طبیعی

آب‌های جاری: مهم‌ترین رودها: سفیدرود- آستاراچای، کرگان رود، ماسوله رودخان، پل رود، شلمان رودو ...

انواع خاک‌های استان: ۱- جلگه‌ای ۲- کوهستانی

انواع جنگل‌های استان: ۱- جنگل‌های کم و بیش ماندابی (توسکا، لرک، سفیدپلت و ...) ۲- جنگل‌هایی که بر روی خاک‌های رسوبی رشد کرده‌اند (بلوط، شمشاد، راش، نارون)

جنگل در ارتفاع مختلف: ۱- دامنه متوسط جامعه جنگلی انجیری ۲- دامنه مرتفع (راش) ۳- بالاتر از راش، جامعه بلوط اوری راهکارهای احیای جنگل: ۱- احداث پارک‌ها و ذخیره‌گاه‌های جنگلی ۲- کنترل دام، ۳- جلوگیری از تبدیل جنگل، ۴- ایجاد

نهالستان‌ها، ۵- مشخص کردن محدوده‌های جنگلی

۱۶

فعالیت ۴

- چند مورد از ویژگی‌های کلی رودهای گیلان را بنویسید. داشتن مسیری کوتاه، پرشیب، دره‌های عمیق، حوضه آبریز پوشیده از جنگل، حداقل آبدهی در دو فصل پاییز و بهار وضعیت استان گیلان از نظر ذخایر آب زیرزمینی چگونه است؟ چرا؟ وضعیت بسیار مطلوبی دارد، زیرا فراوانی تعداد رودها و تنذیه مناسب آن از بستر رودهای اصلی و فرعی، بالا بودن میزان بارش و ضخامت زیاد رسوبات در این محدوده موجب شکل‌گیری سفره‌های آب شیرین غنی شده است.

۲۱

فعالیت ۵

- به نظر شما، برای حفاظت از مراتع و جنگل‌های گیلان انجام چه اقدامات دیگری ضروری است؟ چرا؟ جلوگیری از آتش روشن کردن در جنگل - جلوگیری از چرای بی‌رویه دام - خودداری از انداختن سیگار روشن و بطری‌های شیشه و پلاستیکی در جنگل - جلوگیری از قطع درختان برای مصارف سوختی، ساختمانی و زراعی - جلوگیری و خودداری از آسیب رساندن به درختان جنگل (حک یادگاری و ...)

۲۳

فعالیت ۷

- تنوع خاک در استان ما چه مزایایی دارد؟ باعث وجود پوشش گیاهی گوناگون، کشت انواع محصولات کشاورزی و بهره‌برداری متنوع از خاک می‌شود.

- تنوع و فراوانی پرندگان گیلان از چه جهاتی حائز اهمیت‌اند؟ تنوع زیستی یک عامل اساسی و مورد نیاز جمعیت‌ها در جهت تکامل و مقابله با تغییرات محیطی است و مهم‌ترین عامل جلوگیری از انقراض پرندگان است. تنوع باعث توسعه و پایداری اقتصادی منطقه است.

منابع آلاندۀ انواع پساب‌های خانگی، شهری، رستایی، صنعتی و کشاورزی - مواد زاید جامد - وسائل نقلیه موتوری - هرز آب‌های شهری.

پیامدهای آلودگی آب: ۱- برهم زدن تعادل اکوسیستم ۲- نابودی گیاهان و جانوران آبزی ۳- خطر سلامت مردم

منابع آلودگی هوا: ۱- دود و سایل نقلیه موتوری ۲- دود کارخانه‌ها ۳- بوی تعفن پساب

مزایای استفاده از کمپوست: ۱- کاهش آلودگی پسماندها ۲- تأمین مواد آلی خاک ۳- کاهش مصرف کود شیمیایی

فعالیت ۸

- پساب‌های کشاورزی چگونه سبب آلودگی منابع آب استان می‌شود؟ پساب کشاورزی محتوی کود شیمیایی و سموم شده کش به صورت معلق در آب جاری می‌شوند و باعث مسمومیت آبیان می‌شوند، همچنین باعث رشد بیش از حد جلبک می‌شوند که در نتیجه آن ماهی‌ها دچار کمبود اکسیژن می‌شوند و مدت‌های طولانی در آب باقی می‌مانند و پخش می‌شوند و این چرخه زیست می‌گردد، و نیز می‌توانند به داخل زمین نفوذ کرده و باعث آلودگی شیمیایی آب‌های زیرزمینی شوند.
- به نظر شما، بهترین شیوه‌های دفع بهداشتی پسماند‌ها در استان ما کدام‌اند؟ دلایل خود را بنویسید، بازیافت و تبدیل برخی از اجزای آنها به کود گیاهی یا کمپوست که دارای مزایای زیراست:
- الف) آلودگی ناشی از دفع پسماند را کاهش می‌دهد.
  - ب) منبعی برای تأمین مواد آلی خاک است.
  - ج) از مصرف کودهای شیمیایی می‌کاهد.

آغاز آنچه از آنها می‌دانید

۱۱

فعالیت ۱۰

- چه تغییراتی در سال‌های اخیر در وضعیت مساکن روستایی گیلان به وجود آمده است؟ توسعه ارتباطات و وسائل حمل و نقل، تغییرات زیادی در کاربرد انواع مواد و مصالح ساختمانی بوجود آورده و مواد و مصالح جدید جایگزین مصالح و مواد سنتی شده است.

درس ۹

گویش: ۱- گیلکی (غربی - شرقی) ۲- تالشی
هنرهای دستی: (الف) سبدبافی و خصیربافی (ب) سفالگری

۵۳

فعالیت ۱۲

- بررسی کنید که در حال حاضر، هر یک از صنایع دستی بیشتر در چه بخش‌هایی از گیلان متداول است؟ حصریابی: خمام، انزلی، جفروود - سفالگری: اسلام، لاهیجان، رودسر و ... - قالی و جاجیم: روستاهای تالش - جوراب پشمی: تالش

درس ۱۰

مراکز اولیه تمدن گیلان: تمدن‌های املش، تالش، دیلمان، مارلیک

۶۱

فعالیت ۱۷

- مناطق کوهستانی دیلمان و عمارلو در محدوده کدام یک از شهرستان‌های گیلان واقع‌اند؟
عمارلو: رودبار، دیلمان: سیاهکل

۸۸

فکر کنید و پاسخ دهید.

- چرا بسیاری از بنای‌های تاریخی استان به مرور زمان از بین رفته‌اند؟ رطوبت زیاد و بارندگی بسیار، از جمله عوامل مهمی هستند که باعث می‌شوند به مرور زمان بنای‌های تاریخی گیلان فرسوده شده و از بین برونده و نیز رویش گیاهان نیز در داخل بنای از جمله عوامل نابودی این آثار هستند.
- برای حفاظت از بنای‌های تاریخی استان چه اقداماتی باید انجام شود؟ باید آنها را مرمت و با اندودکاری از آن‌ها حفاظت کنیم. تا جایی که ممکن است آن‌ها را در برابر رطوبت حفظ کنیم. با گذاشتن سقف، عایق‌کاری و .... اطراف آنها حفاظکشی شود تا از تعرض و دستمالی شدن در امان باشند.

۹۹

فعالیت ۲۰

- چه مناطقی از استان برای تولید انرژی بادی مناسب‌ترند؟ چرا؟ منجیل، به دلیل وزش باد در اکثر ماه‌های سال - چرا صنایع و ماشین‌آلات کشاورزی در محور لوشان - منجیل می‌توانند توسعه یابند؟
زیرا در این مناطق معادن زیادی وجود دارد که در مراحل صنعتی باید به آنها توجه داشت؛ دسترسی به راه‌های مختلف نیز دارای اهمیت هستند. زیرا در مسیر اصلی استان قرار دارند.

درس ۱۲

جاده‌های طبیعی: الف) سواحل: ب) تالاب‌ها و استخرها، ج) رودها، د) کوهستان‌ها و نواحی بیلاقی، ه) جنگل‌ها
جاده‌های زیارتی: امامزاده سید جلال الدین اشرف - امامزاده هاشم
راه‌های توسعه گردشگری: تبدیل جاده‌های معمولی به آزادراه، احداث رستوران‌های زنجیره‌ای

درس ۱۳

تلگاه‌های کشاورزی ۱- پر شدن نهرها از گل و لای، ۲- طغیان سالیانه رودخانه‌ها، ۳- هزینه بالای احداث چاه و ایستگاه پمپاژی،
۴- کرت‌بندی سنتی شالیزار ۵- تغییر کاربری اراضی
توانمندی منطقه‌ای و محلی صنایع: ۱- صنایع و محصولات چوبی، ۲- صنایع غذایی، ۳- تولید ماشین‌آلات

درس ۱۴

الامانی که در بخش کشاورزی باید انجام شود: ۱- یکپارچه‌سازی اراضی و مکانیزه کردن کشاورزی، ۲- توسعه صنایع تبدیلی،
۳- افزایش تولیدات گلخانه‌ای، ۴- افزایش بازدهی آبیاری
در بخش صنعت: ۱- اشتغال‌زایی، ۲- ایجاد صنایع تولیدی، ۳- استفاده از مزیت‌های جغرافیایی، استان و ...